Nr. 41 Neue Jüdische Zeitung. פיערטער יאהרגאנג.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָנערסטאג.

פּרענומעראַציאָנס־פּרייזן:
נאַנציעהריג 7 לל. — קר.
האַלביעהריג . 3 . 50 .
פיערטעליעהריג . 1 . 75 .

דיא רעדאַקציאָן אונד אַדמיניסטראַציאָן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואָהין אויך דיא פּרענומעראַציאָנס־געלדער צו זענדען זינד.

אינסעראַטע ווערדען בילליגסט בעריעכנעט.

ב״ה בודאפעסט ו אדר Budapest, Montag 3. März 1884. שנת תרמ״ד לפ״ק.

דיא סאָציאַליסטען.

דורך דיא נעוואַלטסמאַטען, וועלכע אין וויען פאַן איינינען פערוועגענען קערלען פעראַנלאַסט וואָר־דען זינד, מוסטען דיא אינעגען פאַלגיצע נעגען דיע־זע נעפעהרליכען פערזאָנען שטרענג פאַרגעהען, אונד דיא פערדעכטיגען פער שוב וועגשיקען. פאַן דען אבגעשאַבענען וואָרען איינינע אונגאַרן אונד קאַמען נאַך בודאפעסט. עבענזאָ פערהערט ניכט אונגאַרן, דיא דיער אהרע נעהיטע ווידערבייט פאַרשטעצען. דיא אין וויען ערשיינענדע אונד אים־נעוויזענע צייטונג „דיא צוקונפט" ערשיינט יעצטע דיער. אונד שאַן אין דער ערסטען נומער איזט אין אַרטיקעל, נעגען דען אבערשטאַטהאַלטעראַט קאָ־מא דיא פּרעסקלאַנע ערהאַבען האט. דאַנן זינד מעה־רערע פאַן דיעזען סאָציאַליסטען, דיא איינגעגאַנגען אונגאַרנסטאַט אדער נעהיליסטען זינד, פאַן דיער אב־נעשאַבען וואָרדען. דיא דיעזיגע פאַלגיצע האט נעמ־ליך ערפאָרדערן, דאַס דיא אונגעקאָמענען אונד דיא דיער וואָרנעגרדן אונגאַרנסטאַט נעהיטע קונפּטע האבען, אונד דאַס דיא דיא הינריכטונג דער מאַלאַהשען מאָרדער בעגעטצען וואָללען, אום דיער איינען קראַוואַלל הערפאָרצורופען. דיא בע־הערדע וואר זעהר נוט אונטערריכטעט. דאַס 60—70 וואָלכער פערצוויפעלטער מענשען אום וויען דיערהער נעקאָמען וואָרען, אונד דיא מוסטען זיא שאַן עטוואַס מהזן, אום דיא אָרדנונג ניכט שאַרען צו לאַסטען. דער אבגעערדענעטע קאַרל אַשאָרש האט אַמטסאַנ אים רייכסטאַג דען מינסטער דעס אינערן דאַרייבער בעפאָלען, אַב ער דאַפאַן וויס, דאַס מאַן דיא אַרבייטער דער אַרבייטער אַנדערס מאַן אַהר בלאַטס פערבעטעט אונד זיא זעלבסט אבשטאַנד דיעזיגע אינטערפעללאַציאָן וואר ניכט אַם פּלאַטצע. דיא בעהערדע טוט פאַר אַללעס דאַרייף זעהען, דאַס דיא פערזאָן אונד האט אין־נע־מהם דער בירגער נעדיבערט וויא, אונד דיא זעלבסט זיא דאָך ניכט פעללייכט וואַרען. בין אין אונזע־רען נאַסטען דינאַמיטאַבען פלאַטצען וויא אין לאָנדאָן אדער אין פעטערסבורג? פאַרגעסטערן פר־העלט דיא דיעזיגע פאַלגיצע פאַן דער וויעגנער דיא נאַכריכטן. דאַס בייא דעם ערפאַכטער דעם „אַר־קאַל" אַרבייטער דיא וויערטהאַפּיערע בע־גינדען, וועלכע בייא דעם רייבמאַיר אין דען באַנ־קיר אייזערנ נעריבט וואָרדען זינד. נין האט אי־נע דיזקוסיאָנ שטאַטגעפונדען. בייא וועלכער צוואַר ניכט דיא וויערטהאַפּיערע, אבער זעהר פערדעכ־טיגע דיזקוסאָנען אונד מאָרדשאַפאָרדערונגען אים אַר־שיין קאַמען; אים אַפּען אבער אדר אשע פאַן פער־בראַנטען אַפּיערן.

אין וויען וואָרדען פאַרגעסטערן דער 22־טע־רינג בובבערגערגעדילדט אונטאַן קאַמפּערער נעגאַ־נגען נעגען. דער זיך אין „וועדטע. האט פר 3 וואַכטמעגנער מיט אייגנם רעוואָלווער אנגעשאָס־סען האט. אין זיינער וואָהנונג האט מאַן אייגע בוכ־סען מיט צוויי קלאַ־דיגאַטס נעפונדען. אין וועלכער אייגע צינדשנור אנגעלעגט וואר. עס זאָלל אַאַט גאַנץ נעווים זיין, דאַס פר דער מאָרדער דעם פאָלל צוסטעל הלובעק אין פלאַיסדאָרף איזט, אונ־ד וואָהל אויך אַן דעם אויזגרשטען רייבמאַיר בעטהיליגט.

אייסטעללונג דער נאָלדשמידערקנסטן.

זייט מעהרערען מאַנען איזט דיער אים מוזע, אום אינע אויסשטעללונג עראָפנען, דיא איינען שאַטן פאַן מעהרערען מיללינען אונד ווערקען אונ־

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

• (וואָהלבעוועגונגען.) אוים בערענאַס שרייבט מאַן: דער טיאַ־האַטער וואָהלבעזיכט איזט בין יעטצט פאַן נעזאַ פיוזעיערי פערטרעטען נעוועזען, דער איין מיטגליעד דער אַלטען נעזעלשקייטס־פאַרהדיא איזט אין איינער בעשאַרגונג דער וואָרהייט איזט נון אין אנדערער קאַנדיראַט איזגעשטעללט וואָרדען, נעמליך דער קאַמטאַטס־פּשיקאַל דעדידער גולא־טש, וועלכער ערקלערטע, ער ווערדע זיך יעגער פאַרההייא אנשליעסען, אין וועלכער ער דאַס וואָהל דעם לאַנדעס אונד זיינעם בעצירקעס אַם בעסטען בעפאָרדערן קאַנן. דיא אונאַבהענגיגען האבען זיך לערמענד גענפּפערנס. אוים אָרענבורג מעלדעט מאַן, דאַס דער הערר מינסטער מעפּפאַרט. וועלכער בין יעטצט דער דאַרמיגע דעפּוטירטער וואר, זיך נעאַי־טערט האבע, ער ווערדע אָרענבורג ניכט מעהר פערטרעטען, ווייל עס דאַרף אַלכע לייטע נעבט. דיא אימפּער דער קרייסגעריכט אונד נרינגען אַן אַל־לעס. וואס דער קלוסטמינסטער טהוט. פריילעך פערדרייטט דיעס דיא אָרדענטליכען בירגער, דענן דיא וויססען, וויא פיעל איהר דעפּוטירטער פר אדה־רע שאַאדט נעמהאַט האט. ער האט דאַרט דען בור־גערן איינע שווערע לאַסט אבגענאַמסען, אונדעס ער צוויי שוהען, דיא זיא פיהרער עראַהלטען מוס־טען, אין שאַאַאַסשולען אומגעוואַנדעלט האט. דאַס דאַרט איינע פיליאַל דער אַסטערדרייס־אונגאַרישען באַנק עررינטעט וואָרדען איזט, וואַר זיין ווערק־איינען קאַמען; דער פערטעטער צו פערליערען. שוהט אין נוטשן בירגערן וועה, אונד נור יענג. דיא נערן אים מריבען פישען, האַבען דאַרוהר עטוואַס צו־ר־לאַנגען. אין דיא דעקוט (שטעטע) וואָרדען אַן שטעללע דעם בוההערינגען אבגעאָרדענטען גראַף שעלינסקי, דער שולאַנשטעקאַר מאַרקס — ליבע־ראַלער — קאַנדידירט. אין שטיינאַמאַנ־גער איזט אין איינער פערזאַמטלונג פאַן 1000 וועה־לערן דיר קונטיג — עבענפאַללס ליבעראַלער — צום אבגעאָרדנעטען קאַנדידירט וואָרדען.

• (דיא נידערהאַזאַרגע־מינדע.) פאַר מעהרערען יאהרען זינד דיא אַרשהראַקטען אוים דער שאַאַמטעטינדע אומגע־מרעטען אונד האבען זיך אומאַאַנס צוזר אַרשהר־אַקטען נעמינדע אייגענערגעטעט. דער יעטצטע פאַרשטעהער דר׳ הייסאַנן האט נון דיא ביידען נע־מינדען דערארט פעראייגט, דאַס דיא פערזאַמטלונג איינע עגמיינשאַפטליכע איזט אונד נור אין בעציע

כען ברויהייזע, וועלכעס זיא אין פאַכט האַטטען, וואָרדערע דאַרט פאַן דען לייטען דעס האַרא איבער־פאַללען, אונד עראַנטען אייגען זאַהנע עראַהדרעט־אַללעס נאַלד אונד זיכבער וואָרדע נעריבט. דאַר־אונטער אויך דיא כלי קדש. דיא יעטצט דיער צו זעהען זינד. פאַן דעם נעריבטען נוטע וואר קיינע שפור; נור דיא כלי קדש אונד איינע פערלענשנור האַטטען דיא רייבער פאַר דעם אָרטע וועגנעוואָר־פען; וואָרשיינליך האבען זיך דיא בוירען נעפערכ־טעט. מס נאַטט אנצופאַנגען, וועדרהענד דיא אַללע אדעלינען אונד נוטסבעזיצער, דיא אהנען אין דיא הענדע קאַמען, דאַס אבגעכאַבטען. פאַר אונגעפעהר 10 יאהרען איזט אין קאַרלסבורג איינע 123 יאהרע אַל־טע יידין נעשטאָרבען, וועלכע באַבע רבקצע נע־נאַנטט וואָרדיג, אונד דיא דאַבייא וואַר, וויא דער האַרא אין קאַרלסבורג נעהענקט וואָרדען איזט. — דאַס איזט דיא נעשיכטע דיעזער כלי קדש.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

• (וואָהלבעוועגונגען.) אוים בערענאַס שרייבט מאַן: דער טיאַ־האַטער וואָהלבעזיכט איזט בין יעטצט פאַן נעזאַ פיוזעיערי פערטרעטען נעוועזען, דער איין מיטגליעד דער אַלטען נעזעלשקייטס־פאַרהדיא איזט. אין איינער בעשאַרגונג דער וואָרהייט איזט נון אין אנדערער קאַנדיראַט איזגעשטעללט וואָרדען, נעמליך דער קאַמטאַטס־פּשיקאַל דעדידער גולא־טש, וועלכער ערקלערטע, ער ווערדע זיך יעגער פאַרההייא אנשליעסען, אין וועלכער ער דאַס וואָהל דעס לאַנדעס אונד זיינעם בעצירקעס אַם בעסטען בעפאָרדערן קאַנן. דיא אונאַבהענגיגען האבען זיך לערמענד גענפּפערנס. אוים אָרענבורג מעלדעט מאַן, דאַס דער הערר מינסטער מעפּפאַרט. וועלכער בין יעטצט דער דאַרמיגע דעפּוטירטער וואר, זיך נעאַי־טערט האבע, ער ווערדע אָרענבורג ניכט מעהר פערטרעטען, ווייל עס דאַרף אַלכע לייטע נעבט. דיא אימפּער דער קרייסגעריכט אונד נרינגען אַן אַל־לעס. וואס דער קלוסטמינסטער טהוט. פריילעך פערדרייטט דיעס דיא אָרדענטליכען בירגער, דענן דיא וויססען, וויא פיעל איהר דעפּוטירטער פר אדה־רע שאַאַדט נעמהאַט האט. ער האט דאַרט דען בור־גערן איינע שווערע לאַסט אבגענאַמסען, אונדעס ער צוויי שוהען, דיא זיא פיהרער עראַהלטען מוס־טען, אין שאַאַאַסשולען אומגעוואַנדעלט האט. דאַס דאַרט איינע פיליאַל דער אַסטערדרייס־אונגאַרישען באַנק עررינטעט וואָרדען איזט, וואַר זיין ווערק־איינען קאַמען; דער פערטעטער צו פערליערען. שוהט אין נוטשן בירגערן וועה, אונד נור יענג. דיא נערן אים מריבען פישען, האַבען דאַרוהר עטוואַס צו־ר־לאַנגען. אין דיא דעקוט (שטעטע) וואָרדען אַן שטעללע דעם בוההערינגען אבגעאָרדענטען גראַף שעלינסקי, דער שולאַנשטעקאַר מאַרקס — ליבע־ראַלער — קאַנדידירט. אין שטיינאַמאַנ־גער איזט אין איינער פערזאַמטלונג פאַן 1000 וועה־לערן דיר קונטיג — עבענפאַללס ליבעראַלער — צום אבגעאָרדנעטען קאַנדידירט וואָרדען.

• (דיא נידערהאַזאַרגע־מינדע.) פאַר מעהרערען יאהרען זינד דיא אַרשהראַקטען אוים דער שאַאַמטעטינדע אומגע־מרעטען אונד האבען זיך אומאַאַנס צוזר אַרשהר־אַקטען נעמינדע אייגענערגעטעט. דער יעטצטע פאַרשטעהער דר׳ הייסאַנן האט נון דיא ביידען נע־מינדען דערארט פעראייגט, דאַס דיא פערזאַמטלונג אייגע עגמיינשאַפטליכע איזט אונד נור אין בעציע

נאַרישער נאַדשטעדערקנסט עגטהעלט. אוים דען שאַאַצקאַמטערן דעס מאַנגנס, דער מאַנגאַטטע־פאַ־מיליען, דער קלאַסטער, קרכען אונד פיעלדר פרי־וואַטטעריאַנען זיעהט מאַן דיער מיסטעריוזערקע, דיא דורך אדערע קונסטליכע אַרבייט. וויא דורך איהר־רען קאַסטאַרען ווערטה בעזיאונדערונג ערריכטען. דיעפאַן וואַללען ווייר אבער ניכט שפּרעכען. זאַנ־דערן פאַן יודענסדוטע אין דיעזער אויסשטעללונג. ביז נון בעפאַנדען זיך דאַרט נור צוויי מרזרינגע, וועלכע אין דעם אַנדען אַרט אַנגעזעהן וואָר־דען. אין דעם זיך אינע האַבסט אינטערעסאַנטע נעשיכטע קנסטפּפּס.

דער זיבענבירגישע נוטסבעזיטצער, הערר עמאַנועל מעגדל, בראַכטע נעסלייך אייגנן תורה־שטיק (2 עץ חיים, אין אהרון־שלח (cz) אונד אייגע ר) צור אויסשטעללונג. דיעזע כלי קדש זינד זיטט נאַהעצו 200 יאהרען אים בעזיטצע דער פאַמיליע, דיא צו אייגער דער עלטעסטען אונד אנגעזעהענ־סטען פאַמיליען דיעבעגבירגענס נעהאָרט. — אַלס אבאַפּ פּרעסט פאַן דיעבעגבירגען וואָרדע, דיא נאַב־ער דעם בישאָף פאַן דיעבעגבירגען דאַס רעכטס, אויף דען נרונד אונד באַדען יודען אנדערדערן צו דיר־פען, וואָפיר דיעזע אייגע שטעצאַטסטע צו נאַההערן האַטטען, דיא ערסט אים יאהרע 1848 אבגעשאַפט וואָרדען איזט. זיא עגטשאַאַרע דיא ערסטע עפּפינדע קאַרלסבורג, וויא דיא דייזען דער יודען אונד דיא סינאַגאָגע יעהרליך אין דאַס בישאָפטהום 1, 2 בין 12 דוקאַטטען צאַהלען מוסטען, ווייל דיא נעבירדע צוואַר אדענען, דער נרונד אבער דעם בישאָף נע־האַרסע. אין דען אנדערען שטעדטען דורפטען אַנ־פאַנגס קיינע יודען וואָהנען, אונד וועגן דיא וועגען אדערע נעשעפטע זיך אנדערהאַלב לענגערע צייט אונד אַפּטער אויסהרעלען, זיא נעשאַה עס אינטער דעם שוטצע דעם בישאָפס. אַלס מיטגליעד דער קאַרלסבורגער נעמינדע, שטעטער וואָרדען אין מערדערען שטעדטען פיליאַלען אדער מאַטטער־נעמינדע דער קאַרלסבורגער מיטטערנעמינדע ערריכטעט, אונד דער קאַרלסבורגער רב וואר צו־נעזיך לאַנדעס־אַבבינער אין דיעבעגבירגען. ווייר האַבען אין דערערט פאַן אַהרע 1800 נעלעזען, מיט וועלכעס דער נראַפאַטער דעם אבגעגאַנגענען הערען מעגדל צום לאַנדעס־אַבבינער ערנאַנגט וווּרד, אונד אין וועלכעס ער „אַהינגס מראַטסילוואַניע־הערר" פאַן דיעבעגבירגען בעגאַנגען וווּרד. אונד אַללע יודען דיעבעגבירגענס בעאַ־פּפאַהלט וועדרדען אים זיא אַלאַנגע זיא ניכט ברים־טען ווערדען, אין גייטליכער בעציעהונג צו נעהאַלטען.

דער נאַטט דיעזעס הער נעגאַנגענען לאַנדעס־האַבבינערס וואַר ר׳ יעקב יוסף מעגדל. נעוואָהנליך ר׳ מעגדעלע נעגאַנגען. אונד וועגען זיינער פראַמ־מעקיגע וויא זיינער נעלעהרטהאַמקיט האַבען אַלע־ר־מען. נאַך הייסט ברענגען אין דעם הייזבען אויף זיינעם קבר איין נר תמיד, אונד נעהען פיעלע דערטהיל בשעת צרה צו בעטען. אים יאהרע 1784 בעזאַמען דיא אורנבאַכעלעטען דעם הערען עמאַנועל מעגדל שאַן פריש הייזער. דיא דיא פאַמיליע נאַך הייטע בעזיטצט. צור צייט דעם בוירגאַרמייסטאַרדעס אונ־טער דיא אַרא וואַהנטע דיא מוטטער דער לאַנ־דעסראַבבינערס ר׳ מעגדעלע זצ״ל אים בשאַפלי־

לאטעריע-ציעהונג פאם 23 שעבער.

ווין	90	12	64	57	6
נראץ	47	24	8	76	53
שעמעשווא	41	67	11	73	7

פאם 7. שעבער.

גרין	60	4	6	56	83

פראנקאוואר־מיינער ווארקעטער:
יקותיאל הלוי לעדערער.

אינזעראטע.

קאנקורז.

אין דער הערזענן אָרט׳ נעמינדע איזט דיא שטעללע אינעם שרב וקוראַ, דער צוגליך אין מיטינער בעל תפילה אונד אים בעזוטצע איינער התרה איף איסור והיתר אדער וועגינסטענס על וושו וצומה הדינין זין מיט. פאן ר״ח איר הבע״ל מיט דעם יאהרעבנעהאלט פאן 300 גולדען, פריער וואהנונג אונד אבלבנען נעבעזעמאלומענען צבי־זעמצענן. בעווערבער, דיא מיט איינגיסטען פאן 30. ערקאנגטען איטה רבנים פערזעהען זינד, קאנגען איף פראבע פאר־אא ערשיינען. — ווייזשעזעזען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען פערנישעם.

Der Vorstand. Sály, Com. Borsod.

קאנקורז.

אין דער הערזענן אָרט׳ נעמינדע איזט פאן ר״ח איר הבע״ל דיא שטעללע אינעם שרב וקוראַ, דער אין נוטער בעל תפילה צו זין דאט. מיט דעם פיקסען נעהאלטע וואבנומגיבער 8 פל. פריער וואהנונג אונד אבלבער ענאלטענען צו בעזוטצען, בעווערבער. דיא הויצע קוואלישצוריט ווער. אונד קבלות פאן אונד־קאנגטען אָרט׳ ראבבינערן בע־זוטצען, מאנען זיך בין 20־טען מערץ ד״י אן דען נעפערטינטען פאר־שטאנד ווערדען, זאלכע, וועלכע אין הכלות אין פערוועזונג שטעהען ווערדען בע־פאר־צוגן. ווייזשעזעזען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען פערנישעם.

אראן קאהן, פאר־שטעהער, אין שא״א־מענטשפטער.

אעמהערישע אלע,
עסטעגען, אעמהערס אונד קאלערס
צור עריינונג
פאן אללען גיסטרען געד־ענקען,
ווייא:
לינערע, רום, שלייוואוויץ, טרעבער
איף קאלטעם ווענע אדער אבפאראטע,
עמפפעהלט דיא פאבריק דעם
ארנאלד וואטטעריך
בודאפעסט.
מאבאקאנסטי, ווים אם־ווים דעם איזד׳ טעמפער
פערנער וויינגטעטי, קאיף אונד אללע צור ווינ־
פערבסטקוונג נאפטיגען אלקוהל, אפאטע ווינגאר־
בע, שלולפיאר־בע, ווייגבוטע, הונגבראנד, גל־
צערין, ווינישטיין, קלעטנסטאוזער, עטע. צור
ווינגאפיזולאציאן.
נייא! ווייגפערמערונגסקאמפאזיציאן
מאגיזאלאגאבער אונד פרייזקאנטאנטאס.

כשר וויינע אויך של פסח
מכרם של ישראל

דיעסיעריגע פעסטונג, זינד צו דען אונטערנשעהונג־דען פערייזען עקסקלוזיוו נעבערע אב הערזינער באהן

בייא

לעאָפאָלד ענגלמאנן

באנהאף, נעבסט סעגאמארד
פאן 100 לישער אויזווערפס שטעטס פאריראטהיג,
אונד צוואר:
ראטה פאן 12 בין 17 פל׳ פער 100 לישער
שיללער „ 12 „ 16 „ „ „ „
דאס נעבערע ווירד פון 21 קר׳ פראנקא רעטור נעגאמטען.

קמח שמורים
צו האבען בייא ראבבינער
Markus Schlesinger
Budapest, Trommelgasse 20. II. St.

מצות איינפאק־פאפיער
נאך בוזענצער ארט
נראָסע 106 בין 121 צענטימעטער עקס־טראשטארק
אונד דיק
100 באָגען 5 גולדען
פערשיקט נעגען פאר־איינזענדונג דעם בעטראגעס
קארל לאָיס פאָגער
ק״מ האפרעפטראגט בודאפעסט. עלזיאבעטפאטץ

GYÖNGYÖSY IMRE
Vormals Stefan Ersek
BILLARD und QUEUES-Erzeuger BUDAPEST. Gärtnergasse No. 27.
Empfiehlt sich für alle in dieses Fach schlagenden Arbeiten zu den billigsten Preisen.
בילליארד־
איזד לא־ערצייגער
בודאפעסט
נערטנערגאססע נו׳ 27
עמפפיעהלט זיך פיר אל־לע אין דיעזס פאך שלא־גענדע ארבייטען
צו דען
בילליגסטען פרייזען.

ווייבטיג פיר ליידענדע.
ברוכבאנד מיט ברוכשיטצער,
אונשעמצבאר נינסטיגע ערפינדונג.

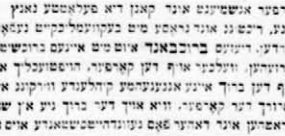

דיעזעס ברוכבאנד איזט נאך איינעם אונזערער בע־וויהמסטען כירורגען, הערן פראפעסאר דר׳ **קוזמאר־סקי** דערארטיגע קאנשטאנדען. דאס זיך דאסזעלבע נאנזע דעם קאיסער אנשטאנד אונד קאנן דיא פעלאבסטע נאנזע נאך לאנגע, רישטיג גוט נאראטן מיט בעקוועמלעכקייט נעגאיסט ווערדען. דיעזעס ברוכבאנד איזט מיט אינעם כרוכשיטצער פערזעהען, וועלכער איף דען קאיסער, הרזסטעלכע אבער איף דען בריך איינע אנגענעהמע קחלעדע ווירקונג איבט. וואיזיך דער קאיסער, ווא איף דיי ברוך נעיגט אין שווייס נעראטהען אונד דאהער פאם נעזונדהייטסשטאנדע אים אלס אנשטענגאבסטע ערפינדונג נעגאנגען ווערדען קאנן.

ד״ר ברוכשטצער שטאם נעם אללען דען בריך פאר שווייס. וואנדערן העלם איך פאם ביוכאנדע וועלכעם דען שווייס פערנע.

פרייזען:
הערראן. אדער דאמען־ברוכבאנד:
איינפיטיג . . . 5 פל׳ | צווייטיג . . . 10 פל׳
צו האבען נור בייא דער
ערסטען בודאפעסטער באנדאגע־פאבריק.
נידערלראגע: קאלווינפלאטץ 2.

נראפעס לאגער אין מיסקאלץ: נעזעבס, אויס נומס, איך אויס הויסלעדער. דיא הויסלעדער־ אונד נומס־מוסטענגיין האבען דען צווייק, דאס דיא דיא ער־ווייטערונג פערהטען. מוסטעשטיינען. לוסטפלא־טער, בעטפאיזלאגען, פרעאדנאפאשען, פרעזעדוואשען, נומס־שפיטפפע אונד נומס־אא־שיקל. בעטפעהלונגען אויס דער פראזינען ווערדען איף דאס מיקסלינסטע פפעקטואיס.

יין כשר של פסח
פרימא קוואליטעט. זאוואהל שיללער אלס ראטהווין איזט אין געבינדען פאן 50 לישער אויפערטס מיט דבשר דעם ארטדאקטען ראבבינאטס הערר צו בעצינהען דורך הרן יוסף שמואל ברון.
Samuel Braun in Gyöngyös.

מצבות.
ארנאלד קאהנס
גראבשטיינלאגער בודאפעסט,
Waltzner-Boulevard Nr. 5.
(אז שבת אינד ר״ט נעשעפרט.)
עמפפעהלט דיא גראבשטיינ־זעטצען אונד ערפיללען האבען.
זעהר שאגע גראבשטיינע אים מארמאר אונד גראנזע זינד אין גראסטער אויסוואהל פאראנ־הדנג. קארדעקטע גראווירונגען, זעהר שאגע שרעפטען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעמפטענס אויסגעפיהרט.

דיא אונטערפערטיגטע פערראנגטע־הארלונג אפפערירט פיר פרדים הבע״ל
מגלות
אויף עכטעס קאלבספערגאמענט אין ארללען גראסען, גערשריבען פאן סופרים מומחים צום פרייזע פאן 6, 8, 10 בין 12 פל׳. — זא אויך זינד פיר משלוח מנות עלעגאנט אינגעבינדענע
סידורים
מיט יידישער, דייטשער אונד אונגאריש־שער איבער־זעטצונג פאפרעטיג.
הגדות של פסח
עים פרוש אלשך אבר־בנאל עולות אפרים גבורת ה׳ ונם פרוש מדמיד מדובנא מיט שאגען אול־לוכסראצאנגען א 1 פל׳ 20 קר. — הגדות אחגע זא־וויא מיט דייטשער אז אונגאריש איבערזעטצונג.
מ. ע. לעווים זאהן, פערלאגסבוכהאנדלונג
קאנזגאססע נו׳ 1.

כשר של פסח וויין כרם של ישראל
אללען אונטערגן פ. מ. ווייקונדען מאכען היר הע־מים בעקאנגט, דאס הדר אויך הייער אין דער לאגע ווער, אונזעריע ראטדע, ווייכע אונד שללער ווינע איינגער מאכטונג, ווא אויך שלייאווין אונד מרעבער־בראנט־ווין של פסח, אינגעגעזעטצונגען. צו דען בילליגסטען פרייזען צו אפפערירען. צור בעלייכטערונג הארגן ווייר אויך 4 פרעבע מוסטעראפפעל פיר ווין, ווא אויך פיר בראנ־ווין אינגעפערירט, אונד בעזעטצונגען ווערדען.

1 מוסטער פאפעל כשר ראשהווין של פסח 2 פל׳ 20 קר
1 „ שלייאווין „ 4 פל׳ 20 קר
1 „ מרעבער 3 פל׳ 20 קר

אין דען פרייזען אים פאפע. **פארטא שאן אינגעגעבנע.**
אויף פערלאנגען קאנגען פרייזקוראנטען, ווא אויך **הכשר פאן אב״ד הר״ן אילאק צוגעזעצדעם** ווערדען.
H. Lang & Sohn
in Illok (Syrmien) a/d Donau Dampfschiffe-Station.

דיא אונגאראינגער צוקער־פאבריק דעם הערען מאקס לאוו בעער
באהנשטאציאן אונגארן
ערצייגט הייער אונטער אויסזיכט דעם עהרווירדיגען
אבער־ראבנאמפס צו פרעסבורג
סאיגאלזיכן
אסטער־צוקער
של פסח.
בעשטעללונגען הייערוף איבערנעהמען דיא וואא־רען. אבטהיילונג דער „אנגלא אסטעריי״.
בישען באנק׳ אין ווין אונד דרעזדען אנגענאמען.

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Ledecer Druck von Markus Neuer Budapest, Franz-Josefs-Platz 5.

בעשטעהען. — נאכדעם דיא מהערע געשאָרטע זינד, פונדעט איינע זאָרגפעלטיגע אונטערהאנדלונג דעם געזונדהייטסצושטאנדעס דערזיכלבען שאפט. דר. הערר בעהרינג ואנט אין איינעם אייגענאָרטיגען איבער מהערקראנקהייטען, וועלכע אויף דען סעגען איבערטראגבאר זינד: „איך בין עגטשעידען דער מיינונג, דאס דיא זאָרגפעלטיגע פרעפעגען דעם שראנקפפיישעס בייא דען זינדען איינע וויכטיגע זאַכע אין דער לאנגלעבענקיט דער רעאסע איזט, וועלכע נעגענשטאנדע זיא פיעל אייגענטומליכע ערערונג. אונד בעגענוג פאן איינגלאנד אין דאס פערהעלטניסמעסיג זעלטענע פאָרקאָמען פאן שקרעכלעל אונד שווינדזוכט. מאנניגפאך זינד דיא פאָרשרעטען בעגעגליך דער פערוואנדלונגען אונד קראנקהייטען, וועלכע דאס פלייש „אנערבן מאכען, אבער בעזאָנדערס בייא דען לונגען. וועלכע זיא גע-נייא אונטערזוכט ווערדען, דאסס דאס פאָרהאנדע-דין פאן לונגענקראנקהייטען שווערליך אבגעהעלפן ווערדען קאָנגטע. אויף דיעזע פערהאנדלונג. פונעם דורך דיא וויסענשאפט אתיע רעגעלערט ווענד, איך ווערד יעדעס מהערע פערזוכ-ען, אין וועלכעם דאס נעאבטע אינגע דעם שעבעטס אין ערקראנק-טעס גלייך ערקלאנגען. אללע אנשטרענגונגען דעם תמיד שיינען אויף נרונד פונדהעדערגער בעאָבאכ-טונג אונד אונטערזוכונג מאסעד ווא לעבענדער דעם רבי שטעל פאָרגעגאנגען ווארדן. וואבייא דיא בעצייכנונג דער אינצעלנען מהיילע אונד קנאָ-כען דער הייטיגען ענטשאידונגען. אין אללען פעל-לען, וזא בעזאָנדערע ערגאנזונגען פאָרגעקומען ווארען, וזאנגטען זיך דיא תלמידטען אין דיא ערגע-טע אום ראטה.“

• (איין גלעהרטער שווינדל-לער.) דרי רעמינאר. פרעסאָר אין לינץ האט נראמאטיגע שווינדלייען בעגאנגען. ער איזט אם 28. דיעזעס אין וויען צו 6 מאנאטען שטרענגען אר-רעסט פערהאפטיגט ווארדען.

• (הא לל ענ מא שינען.) אין לאנ-דאן זינד דיא דינאמטענשטעלונגען אין דער הייטיגע קארלסבאד מיינע מאכטיגע לאָזע פערשאפפטע, זא דאס דיא נאנצע פשטעזעלדשאפט אינבער וזא נעלאדט האט! נון, איך ווערדע זעהען, דאס איך אינן דענקען ארדענע לך אינגלאנד.“

אלס פרייטאגאן נאך דעם שלוסטע דעס נאשטס-דענסטעס דיא סטאנאָנע פערלעס. בעגלייטטע איך אי-נער דיינער בעהרינגען אונד אינגען פאָרגעטע אין נאך דער בריעפ דעם יונגען וויינערס. אונד פערזאָהר צו זיינעם פר-שטיינען, דאס דיעלבע אינע עגקעלין יענעס מיידרשין, אלסדן קונזוואלדער וזיא. דער אין קארלסבאד זיין שש-נענסטע נעזוידען וזאר.

אלס לאָזיז אם אָנגאנגאן פאן נאכאר אבריזטע, בע-לייטשעדען איזט פרייא מאנדל אונד דערן אבגעבר נאך דעם בארגהאָפ. לאָזיז נאהם פאן דען דריא דאסדן דען פערפלכטעדן אבשיעד אונד פאר פאן דאנגען. אלס דיא דאסדן נאך אדהרער וזהנונג צוריקקערהרען, בעגעגנעטע אהנען דיא יונגע לעהרער. אבקאָב בירבנים. דר צאָ פר-לענען דיינען דוש אונד וזאללסד פאָרבירנדען. פרייא וזבבנדערן מאנדל הילפל אזהן צורוק.

„הערר בירבנים.“ אנטאָ וזיא. „וזארום האבען דיא אונס אהרע גליקווינשע נאך נישט אוטסגעשפראכען? דאס איזט נישט פרייונדשאפטליך פאן אהנען.“

הערר בירבנים אונד וזארדע אבער אונד אבער ראָה-לעס אייגענע אונגערשטענדליכע וזאָרטע אונד אילסע דאפאן.

„אזוזיל וזאר אזהם נאך אונד בראך אין אין הענ-לעס נעלעבטער אויס.

„דען דאסס דיא אויף דעם נעווינסטען, פאנט,“ אנטאָ וזיא. „דער אזיזט אין דיך פערנאנרט בין אבער דיא אהרען אייגען פאנגען פערגעהטען ווייר. דאס ער זיך אזהנס וזאס-פר נעשטרעבט דאס אויס אונגלייכליכר ליעבע? נאשא-

ווייא באהנהאָפען דאס מאן אונטער דעם נעטעקע ווידערער קיסטען נעפונדען, אין וועלכען דיך דינאמט אונד אייגע האָלזגמאטשע בעפאנד. דאס אזהם אין אונדערערק, וועלכעס — וזענן פון אייגענע צייט גע-נאנגען אזהם — דאס דינאמט אנצונדען אונד זא אייגע עקספלאזיאן פערארזאכט.

• (פ ר י נ ע ב י נ אונד נ י י צ י נ.) אונזער רייבער גלוביבענסבעקענטעס ישראל בראָדס. מר אין אדעססא האט דעם דאָרטיגען ירישען פער-אין „שרוד“. דאס אזהם אבריבע, 50000 ירבעל גע-שפענדעט. דאנגעגען ווירד עס זעהר אבבעל בעגאנגען מען. דאס הערר באנקער עפיוס, דער שווינגער-זאכן דעם אפרזיזר בראָן אין „אפאשילד אם בי-שטייער פיר דיא אדעססאער יידישען שולען נאנצע 20 רובעל בעגעבען האט? — אונד דענגאך האטטע דער האט מיסבעגען פאר בייד דער יער, אבער דיא פראכט אונד דען רייכטהום, וזיא אלבען דאס עהעמאאר עפיוס יינגסטענס אויף דעם האָבאללע צו פעטסבורג בעגעגנען האט.

• (נ אלד נ ע נ נ) אין אמעריקא ווירד זא פיעל גאלד גע פונדען, דאס מאן בעזאָרגטעט עס ווירד דען ווערטה פערליערען. אין דען לעטצ-טען 3 מאנאטען האט דיך גאלדבארגאט אום 25 מילליאָנען דאלארס פערטהערט אונד נאך אזוס אין צו וואכס פאן 10 מילליאָנען צו פרוזארטען. — דיא פראזיזענטען שאאטטען פאן נאָרדאמעריקא האבען יעצטט 600 מילליאָנען דאלארס נאָדד פאר-רעטהיג.

• (א ר ט ה י ל ד ע ר קו ר י ע.) 6 פערזאָנען, דיא אם 29 סעפטעמבער פאָרגענן יאה-רעס אין דען קראוואלדען אין סעגט-דיאָדד בייא פערבראנד בעשהילגט וזארען. זיזד דאן דער ער-סטען אינשענען פערארזהיילט ווארדען. אינער צו צוויא מאָנאטען קערקער. אינער צו 1 מאָנאט אונד 4 צו 8 מאנען. דיא צוויטע אינשענען האט דער ערסטען נור 50 פל. נעלדשטראאפ צוזעגעבען. דיא קאָנזנלרכע קורט האט אינען צו 7. אינען צו 6 מאָנאטען. דיא אבריגען 4 צו נור צוויא מאנען אדרעסט פערארזהיילט. וזיזד דיא לעצטערען נור ארטע פערזהיהרטע בוירען זינד.

• (נ י י ע פ אָ ס ט ע ן.) דיא אינגאריישע לאנדסבאנק אם עפטס שיקטע אם 26. אָפרינגן מאָנאטס אם דיא אנגנשאפט „אדריא“ אין פיומע 2 נעלדבריעפע. אין וועלכען דיך אין יע-דעם 10,000 פל. בעפאנדען. דיעזע זינד נון פער-

בענגע, וזענן ער דען מוטה דאצו האט: זאגטס שטרבט ער אם נעבראכענגען הערצען.

• דיא מאדדל פאר פרוזיען אזהרער יינגע-ען אבסטער אולדע ערדען אויף דאס שטרענגסטע. מאנ זאגטס קיין וזאָרט: דאס פעלדגענע בענדהען בירבנים אונד דיא לייכטזיניגען ערדען דער שווענסטע אבסטן אויף וזא דען טעפפטיגען אינדיוזוק נעמאכט.

אלס הערר לאָוזיא אין פרעם אנקאם, פאגט ער בייא הערן קונזוואלדער אינען זעהר פלאטען עסטאנט.

„יונגער מאנן,“ אנטאָ דער פלאטע. „איך האבע דיא מיינע פערזוכונגע נעווארדיגט, ווייל וזא דער אינגענע זאָהן מיינע אלטען פרייגדע אונד וזאהלסהטעטע ווער, אונד דיא האבען דיזוגט פערזוכען צור ערזיכטונג זעלבסט-וזיכטיגר צוזוקע אינסטענטעס.“

„הערר קונזוואלדער?“ ריעף לאָוזיז אוסבריזוענד, „וזיא קאָנגען דיא ...“

„וזוהיר בלוט,“ אנטאָ דער אלטע. „ווער וזאללען אזהרע אנגעלעגענהייט פלאט אונד רוהיג בעשטרעכען. איך דורכשוזיג אזהרע נאנצע פרעפאהרענסטוזיג. ווערדע אזהר אין קראָלסבאד, נאך אזהר אזהנגעהאלט אין נאנצע פערבאקנען אייגען אונד אזהרע אין נאנצע פרעפאהרענסטען דעם עזאללע. אזהר נאנ-צעס פרעפאהרען אזוס אין בערעכנעטעס. אלס איך אזה-רען בריעף אזהר אין אזהר אזהנדלע, דאס מיר אין וזונע עראָסגנדע וזאוזרדע. סיך אזהרעס פאטער דאנק-באר צו ערוויזען. אונד צוגלייך מיין פערפאָגען נישט אין פרעטדע הענדע אבגעבענהען צו לאסטען: איך בעטטע בע-שלאסטן, דזיעזענע מיינער עגקעלינען. דיא אזהרע נאס-מין וזוהרדען ווירדע, מיט מיינגס נאנצען פערפאָגען צו בע-שענקען. יעצטט אבער אזפאהרע איך, דאס וזיא דורך דער הענהונג אזהרער יעליגענען נוזנוהמטעצע דאס הערן דער אינען מיינער עגקעלינען צו נעווינגען בעשטרעבט וזארען.

וזיא האבען פאר-ערשטעס, וזיא דיינן אין ארזהאָאקסער יודע, וזוהר-ענד וזיא דאך אין קאָלסבאד מיט מיר אים הע-טעל מיטיש צו טישבאנ נעשטאנדען האבען. וזיא מיסטען וזיס-סען, יונגער מאנן, פאן אללען שלוסטען יינגען אזוס מיר דיא הייבעלייא אם מיסטען פערבאנס.“

„הערר קונזוואלדער,“ אנטאָ לאָוזיז, „דער זיך אין דיא אנס אונד וזייזע דעם אלטען הערן שעגלל הייגענע-מונגען האבטע. „וזיא האבען פאללקאמטען רעכט. אונד אין מוס נעשטעהען, דאס דער שרן דורכוזס נעגען סיך אזוס. אללדיגס, אך האבטע סיך פאר אזהרע, וזענן אונד אזהרע אין נעבראָכען אונד אזהרע אין נאָבטע אונד אזהרע אין נאָבטע אונד אזהרע אין נאָבטע

הונג אויף סינאגאָגע אונד ריטועלעלע איינריכטונג איינע אבשיידונג בעשעהן. וויא איין מאאר עהנלייטע, דיא נור פאָן מיש אונד בעסע נעשיעדלונג זינד. —

• (פערטרויענס אדרעסס.) דיא שעדרעס מעמעשוואר אונד פאנשאָנא האבען דעם מיניסטער־פרעזידענטן מיטא אונד אייניגע אנדערע. אין וועלכעם זיא זיין אָפּגעהנען אין דער מיטשיהעפאנג רעכטפערטיגען אונד אוהן דעם פערטרויענס פערזיכערן וועלכעס זיא צו דער רעגיערונג האבען.

• (פערארטהייל.) דער בוראס מיסטער קאָנגלעכע נערטסכהאָה דער צור אונטערזוכונג דער קראוואלע נאך קאפאש־וואר אומגעשיקט וואר, האט 10 פערזאָנען, וועלכע אין דין דיעקטעניעשער־קראוואלען בעשיהלען וואר, צו 6 מאנאטען קערקער־פערארטהיילט.

• (איינגעצאָגענער שווינדלער.) איין שווינדלער, דער זיך לוזוויג גאנזמייער דיי דער פליאָפּעע נאנגטע. איזט איך דעם לאנדעראיינזעיטיג אונד האט דען לייטען גלעדבעפרעגע צום בויא איינער סינאגאָגע אונד איינגעוואנדטיגע הערטסכעלעקע. ער איזט דיער איינגעצאָגען וואָרדען.

• (ריא אונאבהענגינגקייטס פארטיען זיעבענבירגענס.) דאס מאניפעסט וועלכעס דיא אונאבהענגינגקייטספארטיא פרלאססען האט, געפעלט דען אונאבהענגינגן ווענבירגענס ווירכיס נישט. דארום האבען דיעזע צו דען בעפעהשטעהנדען וואהלען אין איינעגעס מאניפעסט אין דיא וועהלער פערזענדעט. דיא וואָלען אין איינעגע ווינגע ארטען, אונד נישט פאָן אסטערייך אבהענגיג צו זיין. „ווייר דענקען — זיא זאגען דיא — דיא פערזאָנליכע פרייהייט זאָ וויט אונטאר דענען, דאס יעדע נאציאָנאלשטעט אונד קאָנפעס־סיאָן אידערען שטאמם אונד אידערע רעליגיאָן גע־שטעט ו